

یسود

היסוד

آموزش پایه زبان عبری

جلد ۱

www.ketab.ir

ترجمه و تحقیق:

فرشاد حضرتی معیر

عبدالله فرهی

تألیف:

لوبا اوویر

نورمن ام. برنزیگ

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه:	اوویلر، لوبا Uveeler, Luba
عنوان و نام پدیدآور:	هیسود: آموزش پایه زبان عبری / تألیف: لوبا اوویلر، نورمن ام. برنزنیک؛ ترجمه و تحقیق: فرشاد حضرتی معیر، عبدالله فرهی.
مشخصات نشر:	تهران: مؤسسه فرهنگی هنری سیب سرخ نیکان، ۱۴۰۳ -
مشخصات ظاهری:	ج.
شابک:	۵-۳۴-۶۴۹۳-۶۲۲-۹۷۸-۱ ج.
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	عنوان اصلی: <i>Ha-Yesod: fundamentals of Hebrew, 1972</i>
یادداشت:	کتاب حاضر نخستین بار با عنوان «آموزش پایه زبان عبری: برگرفته از کتاب هیسود» در سال ۱۳۹۵ با ترجمه ملکوتی خواه و محمدعلی محبتی توسط مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سمیه صیاد شیرازی منتشر شده است.
عنوان دیگر:	آموزش پایه زبان عبری: برگرفته از کتاب هیسود.
موضوع:	زبان عبری - دستور Hebrew language - Grammar
شناسه افزوده:	حضرتی معیر، فرشاد. ۱۳۷۰ - مترجم
شناسه افزوده:	فرهی، عبدالله. ۱۳۶۱ - مترجم
رده بندی کنگره:	PJ۴۵۶۷
رده بندی دیویی:	۴۹۲/۴۸۲۴۲۱
شماره کتابشناسی ملی:	۹۶۴۰۴۱۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی:	فبا

عنوان:	هیسود
مولفان:	لوبا اوویلر، نورمن ام. برنزنیک
ترجمه و تحقیق:	فرشاد حضرتی معیر، عبدالله فرهی
ویراستار:	ساجده سخاوت
طراح جلد:	امیر خیراندیش
ناشر:	مؤسسه فرهنگی هنری سیب سرخ نیکان
نوبت و سال چاپ:	اول / ۱۴۰۳
شمارگان:	۲۰۰ نسخه
شابک:	شابک دوره ۲-۹۵۱۴۷-۶۲۲-۹۷۸ جلد اول ۵-۳۴-۶۴۹۳-۶۲۲-۹۷۸
تلفن پخش:	۰۲۱-۸۸۹۷۳۱۵۸ و ۰۲۱-۶۶۱۵۷۳۳۸
فروشگاه اینترنتی:	www.hypersian.ir
حق چاپ برای ناشر محفوظ و هرگونه استفاده از مطالب کتاب، منوط به کسب اجازه رسمی از ناشر است.	

فهرست مطالب

۱۳.....	فهرست اصطلاحات
۱۸.....	فهرست نام‌های اشخاص
۲۱.....	پیش‌گفتار مترجمان
۲۳.....	مقدمه‌ی مترجمان
۲۳.....	جایگاه زبان عبری
۲۶.....	تاریخچه‌ی زبان عبری
۲۷.....	تاریخ نگارش دستور زبان عبری
۲۷.....	خط عبری
۲۹.....	الفبای زبان عبری
۳۱.....	شکل نوشتاری الفبای زبان عبری (چاپی و دستخطی)
۳۲.....	نیکود (7136)
۳۳.....	۱ حرف א
۳۳.....	۲ حرف ב
۳۴.....	۳ حرف ג
۳۴.....	۴ حرف ד
۳۵.....	۵ حرف ה
۳۵.....	۶ حرف ו
۳۶.....	۷ حرف ז
۳۶.....	۸ حرف ח
۳۷.....	۹ حرف ט
۳۷.....	۱۰ حرف י
۳۸.....	۱۱ حرف כ
۳۸.....	۱۲ حرف ל
۳۹.....	۱۳ حرف מ
۳۹.....	۱۴ حرف נ
۴۰.....	۱۵ حرف ס
۴۱.....	۱۶ حرف ע
۴۱.....	۱۷ حرف פ
۴۲.....	۱۸ حرف צ
۴۳.....	۱۹ حرف ק
۴۳.....	۲۰ حرف ר
۴۳.....	۲۱ حرف ש
۴۴.....	۲۲ حرف ת
۴۵.....	ویژگی‌های الفبای زبان عبری
۴۹.....	تمرین خواندن و نوشتن حروف چاپی و نوشتاری عبری

درس‌ها

درس ۱ (شعور א)	 ۵۶
הם שלמידים	 ۵۶
ואזגן/מלים	 ۵۷
דסטור זבאן/דקדוק	 ۵۸
תמרים/ה/תרגילים	 ۵۹
درس ۲ (شعور ב)	 ۶۰
דוד חושב	 ۶۰
ואזגן/מלים	 ۶۱
דסטור זבאן/דקדוק	 ۶۱
תמרים/ה/תרגילים	 ۶۲
درس ۳ (شعور ג)	 ۶۴
עתיד נשל אהמול	 ۶۴
ואזגן/מלים	 ۶۵
דסטור זבאן/דקדוק	 ۶۵
תמרים/ה/תרגילים	 ۶۶
درس ۴ (شعور ד)	 ۶۷
העבודה היא חיים	 ۶۷
ואזגן/מלים	 ۶۸
דסטור זבאן/דקדוק	 ۶۸
תמרים/ה/תרגילים	 ۷۰
درس ۵ (شعور ה)	 ۷۱
רופא טוב	 ۷۱
ואזגן/מלים	 ۷۲
דסטור זבאן/דקדוק	 ۷۲
תמרים/ה/תרגילים	 ۷۴
درس ۶ (شعور ו)	 ۷۶
המבקר	 ۷۶
ואזגן/מלים	 ۷۸
דסטור זבאן/דקדוק	 ۷۸
תמרים/ה/תרגילים	 ۷۹
درس ۷ (شعور ז)	 ۸۱
בגן נשל הקיר	 ۸۱
ואזגן/מלים	 ۸۲
דסטור זבאן/דקדוק	 ۸۲
תמרים/ה/תרגילים	 ۸۳
درس ۸ (شعور ח)	 ۸۴
זה לא נס	 ۸۴

..... ۸۵	واژگان/ملלים
..... ۸۵	دستور زبان/דקדוק
..... ۸۷	تمرین‌ها/תרגילים
..... ۸۸	درس ۹ (שעור ט)
..... ۸۸	מי יותר חשוב?
..... ۸۹	واژگان/ملלים
..... ۸۹	دستور زبان/דקדוק
..... ۹۰	تمرین‌ها/תרגילים
..... ۹۲	درس ۱۰ (שעור י)
..... ۹۲	בנות של ספרים בטהראן
..... ۹۳	واژگان/ملלים
..... ۹۴	دستور زبان/דקדוק
..... ۹۵	تمرین‌ها/תרגילים
..... ۹۶	درس ۱۱ (שעור יא)
..... ۹۶	המשורר
..... ۹۷	واژگان/ملלים
..... ۹۸	دستور زبان/דקדוק
..... ۹۹	تمرین‌ها/תרגילים
..... ۱۰۱	درس ۱۲ (שעור יב)
..... ۱۰۱	מן מן השמים
..... ۱۰۳	واژگان/ملלים
..... ۱۰۳	دستور زبان/דקדוק
..... ۱۰۴	تمرین‌ها/תרגילים
..... ۱۰۵	درس ۱۳ (שעור יג)
..... ۱۰۵	הנר בטהראן
..... ۱۰۶	واژگان/ملלים
..... ۱۰۷	دستور زبان/דקדוק
..... ۱۰۷	تمرین‌ها/תרגילים
..... ۱۰۹	درس ۱۴ (שעור יד)
..... ۱۰۹	במדבר
..... ۱۱۰	واژگان/ملלים
..... ۱۱۰	دستور زبان/דקדוק
..... ۱۱۱	تمرین‌ها/תרגילים
..... ۱۱۳	درس ۱۵ (שעור טו)
..... ۱۱۳	הסלים
..... ۱۱۴	واژگان/ملלים
..... ۱۱۴	دستور زبان/דקדוק
..... ۱۱۷	تمرین‌ها/תרגילים

118.....	درس ۱۶ (شعور טז)
118.....	המכתב בספרות
119.....	ואזגן/מלים
119.....	דסטור זיגן/דקדוק
121.....	תמרים/ה/סרגילים
122.....	درس ۱۷ (שעור יז)
122.....	האבר הנקרה
123.....	ואזגן/מלים
124.....	דסטור זיגן/דקדוק
126.....	תמרים/ה/סרגילים
127.....	درس 18 (שעור יח)
127.....	המכתב
128.....	ואזגן/מלים
129.....	דסטור זיגן/דקדוק
130.....	תמרים/ה/סרגילים
131.....	درس 19 (שעור יט)
131.....	עקיבא ורחל (א)
132.....	ואזגן/מלים
132.....	דסטור זיגן/דקדוק
134.....	תמרים/ה/סרגילים
135.....	درس 20 (שעור כ)
135.....	עקיבא ורחל (ב)
136.....	ואזגן/מלים
137.....	דסטור זיגן/דקדוק
139.....	תמרים/ה/סרגילים
140.....	درس 21 (שעור כא)
140.....	הכל לשוזה
142.....	ואזגן/מלים
142.....	דסטור זיגן/דקדוק
144.....	תמרים/ה/סרגילים
146.....	درس 22 (שעור כב)
146.....	החבור של תלמיד עצל
147.....	ואזגן/מלים
148.....	דסטור זיגן/דקדוק
150.....	תמרים/ה/סרגילים
151.....	درس 23 (שעור כג)
151.....	האבר והדג
153.....	ואזגן/מלים
153.....	דסטור זיגן/דקדוק

.....	תמרינן/ה/הקדויל		154
.....	24 (שעור כד) דרס		156
.....	הקב לומד מן הכן		156
.....	והזקן/מלים		157
.....	דסטור זבן/דקדוק		158
.....	תמרינן/ה/הקדויל		159
.....	25 (שעור כה) דרס		160
.....	הקדקם והקדויל		160
.....	והזקן/מלים		162
.....	דסטור זבן/דקדוק		162
.....	תמרינן/ה/הקדויל		164
.....	26 (שעור כו) דרס		166
.....	הקדק של הנביא		166
.....	והזקן/מלים		167
.....	דסטור זבן/דקדוק		168
.....	תמרינן/ה/הקדויל		169
.....	27 (שעור כז) דרס		171
.....	הלישור והקדק		171
.....	והזקן/מלים		172
.....	דסטור זבן/דקדוק		173
.....	תמרינן/ה/הקדויל		174
.....	28 (שעור כח) דרס		176
.....	הקדקם והזקן		176
.....	והזקן/מלים		178
.....	דסטור זבן/דקדוק		178
.....	תמרינן/ה/הקדויל		182
.....	29 (שעור כט) דרס		183
.....	הכן שלי!		183
.....	והזקן/מלים		185
.....	דסטור זבן/דקדוק		185
.....	תמרינן/ה/הקדויל		186
.....	30 (שעור ל) דרס		187
.....	הלום של חקט		187
.....	והזקן/מלים		189
.....	דסטור זבן/דקדוק		189
.....	תמרינן/ה/הקדויל		191
.....	31 (שעור לא) דרס		192
.....	לשון רפה		192

194.....	ואזגאן/מילים
194.....	דסטור זיגן/דקדוק
196.....	תמרינן/מרגילים
197.....	درس 22 (שעור לב)
197.....	מקב
199.....	ואזגאן/מילים
200.....	דסטור זיגן/דקדוק
202.....	תמרינן/מרגילים
203.....	درس 23 (שעור לג)
203.....	האזר
205.....	ואזגאן/מילים
205.....	דסטור זיגן/דקדוק
206.....	תמרינן/מרגילים
207.....	درس 24 (שעור לד)
207.....	המר
209.....	ואזגאן/מילים
210.....	דסטור זיגן/דקדוק
211.....	תמרינן/מרגילים
212.....	درس 25 (שעור לה)
212.....	חושם השוכב
214.....	ואזגאן/מילים
214.....	דסטור זיגן/דקדוק
216.....	תמרינן/מרגילים
218.....	درس 26 (שעור לו)
218.....	לחיצת היד
219.....	ואזגאן/מילים
220.....	דסטור זיגן/דקדוק
221.....	תמרינן/מרגילים
223.....	درس 27 (שעור לז)
223.....	אברהם וסמל נמרוד
224.....	ואזגאן/מילים
225.....	דסטור זיגן/דקדוק
226.....	תמרינן/מרגילים
228.....	درس 28 (שעור לח)
228.....	ההבדל בין פועל ובין פועל
230.....	ואזגאן/מילים
231.....	דסטור זיגן/דקדוק
232.....	תמרינן/מרגילים
234.....	درس 29 (שעור לט)

۲۳۴.....	הַרְדִּי! הַרְדִּי!
۲۳۵.....	וּזְמָן/מְלִים
۲۳۵.....	דִּסְטוֹר זְמָן/דִּקְדוּק
۲۳۷.....	תְּמִינִים/סִרְיָלִים
۲۳۹.....	דִּרְס ۴۰ (נִשְׁעוֹר מֵ)
۲۳۹.....	הַבְּשִׁיחַ הַחֲסִיד
۲۴۱.....	וּזְמָן/מְלִים
۲۴۱.....	דִּסְטוֹר זְמָן/דִּקְדוּק
۲۴۲.....	תְּמִינִים/סִרְיָלִים

תְּמִינִים הַי דּוֹרֵהִי

۲۴۶.....	דִּרְס הַי ۱-۵.....
۲۴۷.....	דִּרְס הַי ۶-۱۰.....
۲۴۸.....	דִּרְס הַי ۱۱-۱۵.....
۲۴۹.....	דִּרְס הַי ۱۶-۲۰.....
۲۵۰.....	דִּרְס הַי ۲۱-۲۵.....
۲۵۱.....	דִּרְס הַי ۲۶-۳۰.....
۲۵۲.....	דִּרְס הַי ۳۱-۳۵.....
۲۵۳.....	דִּרְס הַי ۳۶-۴۰.....

תְּמִינִים הַי

۲۵۶.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱.....
۲۵۶.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۲.....
۲۵۶.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۳.....
۲۵۷.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۴.....
۲۵۷.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۵.....
۲۵۸.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۶.....
۲۵۸.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۷.....
۲۵۹.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۸.....
۲۵۹.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۹.....
۲۶۰.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۰.....
۲۶۰.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۱.....
۲۶۱.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۲.....
۲۶۱.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۳.....
۲۶۲.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۴.....
۲۶۲.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۵.....
۲۶۳.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۶.....
۲۶۴.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۷.....
۲۶۵.....	תְּמִינִים הַי דִּרְס ۱۸.....

۲۶۵	پاسخ تمرین‌های درس ۱۹
۲۶۶	پاسخ تمرین‌های درس ۲۰
۲۶۶	پاسخ تمرین‌های درس ۲۱
۲۶۷	پاسخ تمرین‌های درس ۲۲
۲۶۸	پاسخ تمرین‌های درس ۲۳
۲۶۸	پاسخ تمرین‌های درس ۲۴
۲۷۰	پاسخ تمرین‌های درس ۲۵
۲۷۱	پاسخ تمرین‌های درس ۲۶
۲۷۲	پاسخ تمرین‌های درس ۲۷
۲۷۲	پاسخ تمرین‌های درس ۲۸
۲۷۳	پاسخ تمرین‌های درس ۲۹
۲۷۳	پاسخ تمرین‌های درس ۳۰
۲۷۴	پاسخ تمرین‌های درس ۳۱
۲۷۵	پاسخ تمرین‌های درس ۳۲
۲۷۵	پاسخ تمرین‌های درس ۳۳
۲۷۶	پاسخ تمرین‌های درس ۳۴
۲۷۷	پاسخ تمرین‌های درس ۳۵
۲۷۷	پاسخ تمرین‌های درس ۳۶
۲۷۸	پاسخ تمرین‌های درس ۳۷
۲۷۹	پاسخ تمرین‌های درس ۳۸
۲۸۰	پاسخ تمرین‌های درس ۳۹
۲۸۱	پاسخ تمرین‌های درس ۴۰

۲۸۳	پیوست‌ها
۲۸۴	پیوست ۱: جدول راهنمای دستور زبان عبری کتاب هیسود
۲۸۷	پیوست ۲: تمرین نگارش الفبای زبان عبری
۲۹۱	پیوست ۳: جدول زبان‌های سامی

فهرست اصطلاحات^۱

آلفبیت	אָלף-בֵּית	به الفبای زبان عبری آلفبیت گفته می‌شود. الفبای زبان عبری دارای ۲۲ صامت (حرف) است که این صامت‌ها با مصوت‌هایی که در اصطلاح به آنها نیکود گفته می‌شود ترکیب می‌شوند. الفبای عبری از راست به چپ نوشته می‌شود و ترتیب حروف آن بر اساس الفبای ابجد بیان شده است.
ابجد	אָבְגְד/קָהב עיצורים	شیوه‌ای برای مرتب‌سازی حروف برپایه الفبای اولیه خط فنیقی و الفباهای مشتق از آن به‌ویژه در الفباهای زبان‌های عبری، عربی و سایر زبان‌های سامی است که گاهی این شیوه در شماره‌گذاری موارد یا صفحات هم به کار می‌رود. برای آسانی از بر کردن ترتیب این حروف در زبان عربی، هر چندتا حرف پایایی، به شکل واژه درآمده، تلفظ می‌شوند. این واژه‌ها عبارت‌اند از: «בְּגֶד» (בגד) - «חֹזֶן» (חוז) - «חֹטֵי» (חטי) - «כֶּלֶם» (כלם) - «סֶפֶס» (ספס) - «קֶרֶשֶׁת» (קרשת) - «תֵּיגֶד» - «זֶפֶץ» که تا قرشت با ۲۲ حرف الفبای عبری تناظر دارند. از الفبای ابجد برای متناظر کردن اعداد و واژه‌ها نیز استفاده می‌شود. به این ترتیب که برای هر حرف واژه‌ای که بخواهند به عدد تبدیلش کنند، عدد متناظر با آن را برمی‌دارند و اعداد به دست‌آمده را جمع می‌زنند.
حروف پیگدکیفت / حروف داگش‌دار حروف حلقی	אֲחִיּוֹת בְּגֶד כֶּסֶת	حروف پیگدکیفت‌دار (בגד כפת) در ابتدای کلمه حتماً داگش دارند؛ اما با افزوده شدن برخی حروف به ابتدای کلمه داگش خود را از دست می‌دهند. به حروف א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט در زبان عبری «حروف حلقی»، «صامت‌های حلقی» و یا «حروف صامت حلقی» گفته می‌شود.
حروف سوفیت	אֲחִיּוֹת סופית	مقصود از حروف سوفیت (پایانی)، حرفی است که دگرشکل پایانی دارند. پنج صامت א, ב, ג, ד, ه و لا هنگامی که در پایان یک واژه بیابند به صورت زیر تغییر شکل می‌دهند:
حروف صامت	אֲחִיּוֹת עיצורים	صامت یا مصمت؛ مقابل مصوت؛ ابتدا به حروف صامت یا مصمت نمی‌توان کرد، مگر بعد از آنکه با مصوت کوتاه یا بلند همراه شوند. نقطه‌ای است که داخل یک صامت قرار می‌گیرد.
داگش داگش خازاک	דָּגֶשׁ דָּגֶשׁ חָזָק	داگش خازاک یا داگش قوی باعث می‌شود صامت به صورت مشدد تلفظ شود. این داگش می‌تواند با هر صامتی، به‌جز صامت‌های حلقی (א, ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט) استعمال شود. چون مخرج این حروف حلق است و نمی‌توان آنها را با تشدید تلفظ نمود.
داگش کل	דָּגֶשׁ קָל	داگش کل یا داگش خفیف به همراه صامت‌های א, ב, ג, ד, ه, ו استعمال می‌شود. این داگش صدای سایشی (نرم) این پنج صامت را به صدای انسدادی (سخت) تغییر می‌دهد. در عبری مدرن داگش کل تلفظ صامت‌های א, ב, ג, د را تغییر می‌دهد و صامت‌های א, ב, ג, د چه داگش داشته باشند و چه نداشته باشند.

^۱ این بخش توسط مترجمان به کتاب اضافه شده است.

تلفظ آنها تغییر نمی‌کند؛ اما در عبری قدیم داگش روی تلفظ تمامی این حروف تأثیر می‌گذاشت.

ترکیب اضافی؛ سمیخوت حالتی است که در آن، دو اسم عبری بدون حرف اضافه، در کنار هم ترکیب اضافی می‌سازند.

عبری از فعل سه حرفی «عَبَر» به معنای پیمودن بخشی از راه، عبور از صحرا یا رودخانه، رفتن از جایی به جای دیگر و یا گذشتن از قستی از جاده می‌باشد. در واقع، این واژه بر «جابه‌جایی» و «تغییر» دلالت می‌کند که شاخص‌ترین ویژگی صحرانشینان و بیابان‌گردهاست. پس، واژه‌ی عبری معادل واژه‌ی «بدوی» (صحرانشین) می‌باشد. این نامی است که کنعانیان، مصری‌ها و اهالی فلسطین به بنی‌اسرائیل دادند تا آنها را از شهرنشینان جدا کنند.

گوش یهودیان آلمان، فرانسه، هلند و سوئیس

گوشی که امروزه اغلب یهودیان ساکن در سرزمین‌های اشفالی فلسطین به آن تکلم می‌کنند.

گوش یهودیان منطقه اسپانیا (معروف به لادینو) که پس از تسخیر اندلس توسط مسیحیان و مهاجرت یهودیان به شمال آفریقا، این گوش در شمال آفریقا نیز رواج یافت.

گوش رایج در میان یهودیان سرزمین‌های اسلامی و آسیایی.

گوش یهودیان یمن که به عبری کهن هم نزدیک‌تر است.

املا یا نگارش زبان عبری

عدم استفاده از نیکود برای مصوّت. هیچ گونه نیکود و یا استفاده از حروف به جای مصوّت‌ها در این نوع نگارش وجود ندارد.

استفاده از بعضی حروف به جای مصوّت. در این نوع نگارش از حروف واو و بود و یا الف و هی برای نمایش مصوّت‌ها استفاده می‌شد.

«املاء» با استفاده از سیستم نیکودها» که در حال حاضر نیز از این املاء استفاده می‌شود.

در بسیاری از مواقع حرف «ה» در پایان کلمات نوشته می‌شود، اما خوانده نمی‌شود اما اگر حرف «ה» پایانی به همراه یک نقطه در داخل آن استفاده شود، این نقطه مَپֿיק نام دارد و به این معناست که باید حرف «ה» را قرائت کرد.

← نیکود

«مصوّت». علائمی که به‌عنوان مصوّت در زبان عبری استفاده می‌شوند، عمدتاً به شکل نقطه می‌باشند که به آنها نیکود گفته می‌شود. ما در زبان عبری چهار دسته نیکود یا همان «مصوّت» داریم: ۱- مصوّت یا نیکود کوتاه؛ ۲- مصوّت یا نیکود مخفف؛ ۳- مصوّت یا نیکود بلند؛ ۴- مصوّت یا نیکود همراه با حرف مصوّت.

سمיכות

עברית

עברית

אשכנזית

עברית

קדשה

(ישראלי، مدرن)

מזרחית

עברית

ספרדית

עברית

מזרחית

עברית

מזרחית

עברית

מזרחית

קטו

קטו חסר

קטו מלא

קטו מנוקד

גִּישׁ

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

מִפֿיק

نیکود پَناخ	נקוד פֿנאַך	مصوّت فتحه‌ی کوتاه (ـَ کوتاه)
نیکود پَناخ پنهان (گَنّوا)	נקוד פֿנאַך גנוּי	هرگاه صامت‌های א, ב, ג در پایان یک واژه به همراه نیکود پَناخ استعمال شوند، این صامت‌ها بی‌صدا تلقی می‌گردند و پَناخ پیش از صامت تلفظ می‌شود که به آن پَناخ پنهان گفته می‌شود.
نیکود تصّغه	נקוד צִיגה	بلند (مصوّت کسره‌ی بلند)
نیکود خَطَف	נקוד חֶטף	نیکود شوا به تنهایی یا حروف حلقی (א, ב, ג, ד, هـ) استعمال نمی‌شود و در مواردی که بخواهیم این نیکود را به همراه حروف حلقی استعمال کنیم، نیکود شوا با یکی از نیکودهای کاماتص کاتان، پَناخ و سِگُل ترکیب می‌شود که به این مصوّت جدید، «نیکود خَطَف»، «نیکود شوا مرکّب»، «مصوّت تلفیقی» و یا «مصوّت ترکیبی» گفته می‌شود که دارای سه نوع است: ۱- خَطَف پَناخ؛ ۲- خَطَف سِگُل؛ ۳- خَطَف کاماتص.
نیکود خَطَف پَناخ	נקוד חֶטף פֿנאַך	G
نیکود خَطَف سِگُل	נקוד חֶטף סִגול	G
نیکود خَطَف کاماتص	נקוד חֶטף קמֿצ	G
نیکود خَلام	נקוד חוֹלם	آیلند
نیکود خیفیک	נקוד חִיריק	ای کوتاه
نیکود خیفیک خاسغ	נקוד חִיריק חסר	ای کوتاه، گاه نزدیک به کسره (חִי) که به‌صورت یک نقطه زیر حروف الفبا نشان داده می‌شود.
نیکود خیفیک ماله	נקוד חִיריק קלם	ای کشیده که به‌صورت یک نقطه زیر حروف الفبای عبری نمایش داده می‌شود و پس از آن هم حرف یُد می‌آید.
نیکود سِگُل	נקוד סִגול	ا کوتاه
نیکود شوا	נקוד שוּא	«سکون / صدای ا خفیف». علامت سکون در زبان عبری، شوا نامیده می‌شود و شامل سه نوع است: ۱- شوا نا (شوا متحرک)؛ ۲- شوا ناخ (شوا ساکن)؛ ۳- شوا مرکّب.
نیکود شوا مرکّب	נקוד שוּא מְרַבֿ	← نیکود خَطَف
نیکود شوا نا (شوای متحرک)	נקוד שוּא נָ	شوا نا (شوا متحرک): وقتی که نیکود شوا (ו) در ابتدای یک واژه یا هجاء استعمال شود، مانند یک نیم سِگُل تلفظ می‌شود و صدای «ا کوتاه» خواهد داشت؛ این شوا را «شوا نا» (שׁוּא נָ)، یعنی «شوا متحرک» می‌نامند؛ مثال: כֶּמֶךְ (کیم)
نیکود شوا ناخ (شوای ساکن)	נקוד שוּא נָח	شوا ناخ (شوا ساکن): وقتی که نیکود شوا (ו) در پایان یک هجاء بیاید (در جایی که غیر از آغاز کلمه یا هجاء می‌آید)، نشان می‌دهد که صامت آخر، بی‌صدا است و معادل علامت سکون است. این نوع شوا، «شوا ناخ» (שׁוּא נָח)، «شوا ساکن»

^۱ حرف G حرف اول عبارت Guttural Consonant به معنای صامت حلقی است، که در این کتاب به عنوان نمادی برای نمایش فرضی این دسته از صامت‌ها استفاده می‌شود.

نامیده می‌شود؛ مثال: קָך (کاخ)، אֶתֶר (آت).

نیکودهای بلند «نیکودهای بلند» یا «مَصَوَّت‌های بلند» در زبان عبری عبارتند از: ۱- کاماتص؛ ۲- شوغوک؛ ۳- خیفیک ماله؛ ۴- خَلام؛ ۵- تصیفه.

نیکودهای کوتاه «نیکودهای کوتاه» یا «مَصَوَّت‌های کوتاه» در زبان عبری عبارتند از: ۱- پَتاخ؛ ۲- کوبوتص؛ ۳- خیفیک خابِخ؛ ۳- کاماتص کاتان؛ ۴- سِگُل.

نیکود شوغوک נִקּוּד שׁוּגוּק او بلند

نیکود کاماتص נִקּוּד קָמָטֵץ آ بلند

نیکود کاماتص נִקּוּד קָמָטֵץ در موارد معدودی کاماتص همانند خَلام تلفظ می‌شود که در این حالت «کاماتص کاتان» نامیده می‌شود. نماد نیکودهای کاماتص و کاماتص کاتان، یک شکل

است؛ اما کاماتص صدای «آ» و کاماتص کاتان صدای «أ» دارد.

نیکود کوبوتص נִקּוּד קּוּבוּטֵץ او کوتاه

هیروگلیف הִירוגליף سیستم نو ستاری رسمی بود که در مصر باستان برای نو شتن زبان مصری استفاده می‌شد. خط هیروگلیف مصری نیای الفبای فنیقی از طریق الفبای پیشاسینایی بود و اکثر خط‌های مورد استفاده‌ی امروزی، از جمله الفباهای یونانی، لاتین، عبری و عربی برگرفته از الفبای فنیقی است.

فهرست نام‌های اشخاص^۱

(با حروف عبری، فارسی و لاتین)

عبری	فارسی	لاتین
	تلفظ	شهرت
אַבְרָהָם	اَوَغَاهام	Abraham
אֱלִיעֶזֶר	الْبِيزَرِغ	Eliezer
אֱלִיעֶזֶר בֶּן-יְהוּדָה	الْبِيزَرِغ بن يهودا	Eliezer Ben-Yehuda
אֵלִישָׁע	الْبِشَاء	Elisha
אֹרִי	اوغی	Uri
דָּוִד	داوید	David
דָּן	دان	Dan
דָּנִיֵּאל	دانیل	Daniel
הַנָּגִיד	هَنَّاغید	HaNagid
חַיִּים	حَیْم	Haim/Chaim
חֹשֶׁם	خُوشام	Hayyim/Chayyim
יוֹנָה	يُونَا	Yūsām/Chusham
יוֹסֵף	يُوسُف	Jonah/ Jonas
יַעֲקֹב	يَعْقُوب	Joseph
יִצְחָק	يِيتصَحَاك	Jacob
עֲקִיבָא	اَكِيوا	Isaac
עֵשָׂו	عيسو/عيسى	Akiva
כֹּהֵן	كُوهِن	Esau
כֻּלְבָּא שָׁבוּעַ	كُلْبَا ساوَوْتَه	Cohen
לֵוִי	لَوِي	Kalba Savu'a
מֹשֶׁה	مُوسَى	Levi
מִיכָאֵל	مِيكَائֵל	Moses
נִמְרֹד	نِمْغَد	Michael
רוּת	رُوت	Nimrod
		Ruth

^۱ این بخش توسط مترجمان به کتاب اضافه شده است.

Robben	روبڻ	غڻوون	ڀاڙوڻ
Rebecca	ربڪا/ربڪا	غڻوڪا	ڀڙڪه
Rachel	راجل / راحيل / راشيل	غاجل	ڀهل
Shem/Šēm, the son of Noah	سام بن نوح	شيم بن نوح	شم بن نوح
Simeon	شمعون	شيمون	شمعون
Samuel	سموئيل / اشموئيل	شموئيل	شموئل
Sarah	سارا	ساغا	سڙه
Terah	تارح	تفخ	ٽرح

www.ketab.ir

پیش‌گفتار مترجمان

زبان عبری یکی از زبان‌های کهن است که علی‌رغم دیگر زبان‌های کهن که یا به کلی تغییر کرده‌اند و گونه‌ی مدرن آنها اندک قرابتی با صورت کهن آنها دارد، توانسته است با تلاش زبان‌شناسانی چون الیزر (اليعزر/اليزر) بن یهودا^۱ و دیگران به حیات خود ادامه دهد و در دوره‌ی فعلی به یک زبان زنده تبدیل شود. این زبان که از زبان‌های سامی است و در خانواده‌ی زبان‌های آفریقایی-آسیایی دسته‌بندی می‌شود، یکی از سه زبان بزرگ زبان‌های سامی به شمار می‌رود و در کنار زبان‌های آرامی و عبری، توجه دین‌پروهان، پژوهش‌گران تاریخ، زبان‌شناسان و مستشرقان را به خود جلب کرده است. لذا پژوهش‌های بسیاری به زبان‌های گوناگون، به‌ویژه انگلیسی، آلمانی، روسی و عربی درباره‌ی این زبان از دیرباز به رشته‌ی تحریر درآمده است؛ منتها کتاب‌ها و پژوهش‌های اندکی درباره‌ی این زبان به زبان فارسی موجود است.

کتاب حاضر حاصل ترجمه و تحقیق نگارندگان بر اساس کتاب هیرسود می‌باشد که در طول چند سال تکمیل شده و در مرحله‌ی نخست به صورت جزواتی در اختیار زبان‌آموزان عبری که در کلاس‌های مؤسسه‌ی یاد شرکت می‌کردند، قرار گرفته است؛ بعدها همین جزوات به صورت کامل بر به شکل کتاب حاضر چاپ شد و نواقص و کمبودهایی که در کتاب وجود داشت تا حد زیادی از طریق اضافات و توضیحات نگارندگان برطرف گردید. هرچند نگارندگان هیچ ادعایی مبنی بر بی‌عیب و نقص بودن این کتاب ندارند و یقیناً کارهای بشری مملو از ایرادات بسیار است، اما نهایت تلاش و دقت لازم برای ترجمه و تألیف این کتاب صورت گرفته است. هرچند در ترجمه سعی شده است پابندی به متن رعایت شود، اما با این حال برخی از توضیحات حاصل مطالعات و تلاش‌های نگارندگان در زمینه‌ی زبان عبری است که ذکر آن در کتاب ضروری بود و مطالب بدون این توضیحات چندان قابل فهم نبود؛ با وجود این، نگارندگان به هیچ‌وجه مدعی تسلط بر هیچ زبان یا علمی نیستند و اساساً خود را در چنین عرصه‌هایی راجل و بی‌سواد می‌دانند. امید است که زبان‌آموزان، مشتاقان و علاقه‌مندان زبان عبری با مطالعه‌ی این کتاب بتوانند بر دانش زبانی خود بیفزایند و نگارندگان را در بهبود و رفع نواقص احتمالی کتاب یاری رسانند. اما پیش از مطالعه‌ی کتاب ذکر نکاتی در اینجا ضروری است:

- ۱- مقدمه‌ی کتاب به نحوی محققانه توسط مترجمان بازنویسی شد و با توجه به نیاز امروز زبان‌آموز مطالبی به آن اضافه گردید؛
 - ۲- متن درس‌ها جهت استفاده‌ی هرچه بهتر و بیشتر زبان‌آموزان محترم در ابتدای هر درس ارائه شده و سپس، ترجمه‌ی فارسی آن متن هم آورده شده است. در ضمن، نام امکان در متن بومی‌سازی شده است؛
 - ۳- واژگان فارسی قرار داده شده در درون قلاب/کروشه [] در متن ترجمه‌ی کتاب از اضافات مترجمان است و در درون اصل متن وجود ندارند؛
 - ۴- آوانگاری/نویسه‌گردانی (transliteration) سامی اشخاص نام برده شده در درون متن درس‌ها با توجه به تلفظ عبری واژه‌ها (گوشه رسمی اشکنازی) نوشته شده و فهرست نام‌های آنها با حروف عبری، فارسی و لاتین در ابتدای کتاب آورده شده است؛
 - ۵- فهرست اصطلاحات به‌کار رفته در دستور زبان عبری از درون متن کتاب استخراج شده و به ترتیب حروف الفبا در ابتدای کتاب آورده شده است تا زبان‌آموزان محترم بتوانند هر جای کتاب به اصطلاحی برخورد کردند، در این فهرست به راحتی معنای آن را بیابند؛
 - ۶- هر درس در قالب چهار بخش متن، واژگان، دستور زبان و تمرین‌ها تدوین شده و پس از تمرینات دوره‌ای، پاسخ تمرین‌های درس ارائه شده است؛
 - ۷- فهرست راهنمایی از همه‌ی مباحث مربوط به دستور زبان عبری در انتهای کتاب به صورت دسته‌بندی شده در قالب چهار بخش اسم، فعل، حرف و جمله با عنوان «جدول راهنمای دستور زبان عبری کتاب هیسود» در بخش پیوست آورده شده است.
- در واقع، مترجمان با انجام این کارها قصد داشته‌اند که کتاب مشهور هیسود را به اثری کارآمد تبدیل کنند و به‌روزرسانی نمایند تا هم افرادی و هم فراگیری آن هم برای استاد و هم برای زبان‌آموز آسان شود؛ امید است که در این باره، توفیق حاصل شده باشد. زبان‌آموزان و مخاطبان کتاب در صورت تمایل می‌توانند تدریس دروس این کتاب را هم به صورت آنلاین یا آنلاین از مؤسسه‌ی یاد تهیه کنند و یا در سایر دوره‌های آموزشی مؤسسه‌ی یاد شرکت کنند. در ضمن، این افراد می‌توانند با ادمین مؤسسه از طریق آیدی زیر^۱ در تلگرام و ایتا با ما در ارتباط باشند. همچنین زبان‌آموزان می‌توانند از سایت و مجموعه کانال‌هایی که مؤسسه برای اطلاع‌رسانی و ارائه‌ی مطالب آموزشی برای یادگیری زبان عبری تأسیس کرده است، استفاده کنند:

@YaadInstitute

آدرس صفحات ما در تمامی پیام‌رسان‌ها:

www.YaadInstitute.com

آدرس سایت مؤسسه‌ی آموزشی - پژوهشی یاد:

مقدمه‌ی مترجمان

جایگاه زبان عبری

زبان عبری یکی از شاخه‌های زبان‌های سامی^۱ است. وجه تسمیه‌ی زبان‌های سامی چنانچه در سفر پیدایش کتاب مقدس آمده است، زبان اقوامی است که نسل آنها به سام بن نوح (شَمْ بِنْ نُوح)^۲ می‌رسد و با او نسبت دارند؛ اما تا اواخر سده‌ی هجدهم میلادی، کسی با اصطلاح زبان‌های سامی آشنایی نداشت تا اینکه در سال ۱۷۸۱م مستشرقی به نام آگوست لودویگ فون اشلوتسر^۳ (در ضمن فهرست‌نامه‌ای برای ادبیات کتاب مقدس و شرقی به ویراستاری یوهان گوتفرد آیشهورن) برای اولین بار زبان افرادی را که در محدوده‌ی مدیترانه تا بین النهرین و عربستان [شامل: عراق، اردن، فلسطین اشغالی، کویت، عربستان، یمن و...] زندگی می‌کردند، سامی نامید که علاوه بر اقوام یهودی، «عرب‌ها، کنانی‌ها، آموری‌ها، بابلی‌ها، فنیقی‌ها و کنعانی‌ها» را نیز در دوران باستان در بر می‌گرفت.^۴ پس از انتشار مقاله‌ی اشلوتسر و مجموعه‌ی آیشهورن، اصطلاح زبان‌های سامی کم‌کم جا افتاد و رایج شد. اما همچنان اختلافاتی درباره‌ی زادگاه زبان‌های سامی وجود دارد؛ زبان‌شناسانی چون همل، گویدی و فون کریر^۵ که بعضاً مستشرق هم هستند، می‌گویند زادگاه زبان‌های سامی، عراق فعلی است که نظر ما نیز همین است. حال آن‌که نلدکه،^۶ شرق‌شناس و قرآن‌پزوه مشهور هم که در زمینه‌ی زبان‌های سامی مقالاتی نوشته است، در این باره چنین اظهار داشته است که: «زادگاه زبان‌های سامی آفریقا است». اما اشیرنجر^۷ و به تأسی از وی، ایرهارد شرادر^۸ بر این باورند که: «زادگاه زبان‌های سامی عربستان است».

^۱ Semetic languages

^۲ שֵׁם בֶּן נֹחַ (Shem, the son of Noah)

^۳ August Ludwig von Schlözer (in J.G. Eichhorn (ed.), *Repertorium fuer biblische und morgenlaendische Literatur*, 8 (1781), 161)

^۴ برای کسب آگاهی‌های بیشتر رک:

Moshe Greenberg, "Semites" *Encyclopaedica Judaica*, second edition, vol. 18, p. 280.

^۵ Hommel, Guidi, von Kremer

^۶ Noldeke

^۷ Sprenger

^۸ Eberhard Schrader

جایگاه زبان سامی از حیث زبان‌شناسانه

این زبان زیرمجموعه‌ی خانواده‌ی زبان‌های آفریقایی-آسیایی (آفروآسیایی) است. خانواده‌ی زبان‌های آفریقایی-آسیایی، شامل: ۱- سامی؛ ۲- کوشی (در شمال شرقی آفریقا؛ مثلاً بجا، گالا و سومالی)؛ ۳- مصری (مثلاً قبطی)؛ ۴- بربری (با گویش‌های فراوان از واحه‌ی سیوا در مصر تا مراکش، مثلاً آمازیغی)؛ ۵- چادی؛ ۶- اُمّیشی (با نزدیک به ۸ هزار سخنور) است.^۱

زبان‌های سامی

تاکنون چیزی حدود ۷۰ زبان و گویش باستانی در درون این دسته‌ی زبانی شناسایی شده‌اند که تا همین اواخر معمول بود که همه‌ی آنها را به پنج شاخه بزرگ تقسیم کنند: کنعانی، آرامی، اکدی، عربی و حبشی، که هر کدام یک زبان ادبی مهم در مرکز خود تلقی می‌شدند، و اشکال دیگر به‌عنوان گویش در نظر گرفته می‌شدند. اما این تقسیم‌بندی به دلیل کشف زبان‌هایی که در هیچ‌کدام از آن شاخه‌ها نمی‌گنجد، و افزایش تردیدها در مورد توجیه ژنتیکی فرض شاخه‌هایی مانند کنعانی، آرامی یا عربی، دیگر چندان قابل دفاع نیست. امروزه پژوهش‌گران بر اساس یک نوع تقسیم‌بندی، زبان‌های سامی را با توجه به گستره‌ی جغرافیایی گویش‌وران آنها برخی به دو و برخی به سه دسته تقسیم‌بندی می‌کنند:^۲

^۱ برای کسب آگاهی‌های بیشتر رک:

Chaim M. Rabin, "Semitic Languages," *Encyclopaedia Judaica*, second edition, vol. 18, pp. 280-286.

^۲ برای کسب آگاهی‌های بیشتر رک: محمدجواد مشکور، فرهنگ تطبیقی عربی با زبان‌های سامی و ایرانی، برگردان المعجم المقارن بین العربیة و الفارسیة و اللغات السامیة، تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران، ۱۳۵۷ش؛ تنها در این کتاب می‌توانید با تاریخ مختصر زبان‌های سامی و انواع خطوط سامی (شامل:

آسنوری، فنیقی، عبری، سریانی و آرامی، مندائی، نمودی، لیبانی، صفوی، عربی قدیم، نبطی متأخر، گمزی و حبشی) و همچنین، زبان‌های اوستایی و بهلوی آشنا شوید. مقدمه‌ی نویسنده که اختصاص به تاریخ مختصر زبان‌های سامی دارد، توسط دکتر اقبال به فارسی ترجمه شده است؛ محمدجواد مشکور

(۱۲۹۷-۱۳۷۴ش)، سانس‌نامه زبان‌های سامی (برگردان المعجم المقارن بین العربیة و الفارسیة و اللغات السامیة)، مترجم (از عربی به فارسی): ابراهیم

اقبال، تهران: مکی، چاپ نخست، بهار ۱۴۰۰ش؛ اسرائیل ولفسون، تاریخ اللغات السامیة، مصر: لجنة التألیف و الترجمة و النشر، مطبعة الإعتدال، ۱۹۱۴م؛

برای ترجمه‌ی فارسی همین اثر: اسرائیل ولفسون، تاریخ زبان‌های سامی، مترجم (از عربی به فارسی): جواد اصفری و مهدی برزگر، تهران: نگارستان

اندیشه، چاپ نخست، ۱۴۰۰ش.

۱- زبان سامی شرقی

آکدی‌ها (آکدی)

بابلی‌ها (کیشی)

آشوری‌ها (ابلائی)

۲- زبان سامی غربی

ب) زبان سامی غربی-شمالی		ا) زبان سامی غربی-جنوبی	
(N) زبان عبری		(N) زبان عربی	
۱. عبری قدیم (کنعانی)		۱. عربی جنوب	
۲. عبری کتاب مقدس		I. قحطانی	
۳. موابی		II. سبئی	
۴. فنیقی و یونیه		III. جمیری	
۵. عبری جدید		IV. معینی	
۶. زبان آرامی قدیم		V. قتیانی	
۱. آرامی شرقی		VI. حضرمونی	
۱. زبان سریانی		۲. عربی شمال	
II. زبان آرامی تلمودی و آرامی بابلی (قرن ۴ تا ۶ میلادی)		صفوی، ثمودی و لحيانی	
III. زبان مندایی		عدنانی و زبان قرآن کریم و عربی فصیح	
۲. آرامی غربی		۳. عربی جدید	
I. آرامی کتاب عهد قدیم (آرامی جلیله)		شبه‌جزیره‌ای، عراقی، شامی، مصری، سودانی، مغربی	
II. سامری		۱. حبشی	
III. نبطی		II. حبشی اتیوپی	
IV. نذمری		۲. گعزی	
V. اموری		۳. تیگری	
VI. آرامی محاوره‌ای ^۱		۴. تیگریانی	
		۵. امهری	
		۶. موراگی	
		۷. هراری	

آرامی قدیم زبان قبایل عرب بود که در سده‌های ۱۳ و ۱۴ پیش از میلاد به علت ضعف پادشاه اکد، قحطی، گرسنگی، نامناسبی آب و هوایی، از عربستان به بابل و آشور مهاجرت کردند. این قبایل در ابتدا باهم جنگیدند، ولی پس از مدتی باهم سازش کردند. مهاجرت عرب‌ها به این سرزمین باعث تقسیم این زبان به آرامی شرقی و آرامی غربی شد. زبان سریانی نیز زبان و ادبیات مسیح بود و دو گویش نستوری و یعقوبی دارد. زبان حبشی امروزه هرچند محدود ولی هنوز وجود دارد؛ اما زبان‌های آرامی، آشوری و بابلی منقرض شده‌اند.

زبان عبری جزو شاخه غربی- شمالی از شاخه‌ی زبان‌های سامی است. عبری نوین نیز از همین عبری قدیم (کنعانی) ساخته شده است؛ ولی این دو شباهت‌ها و تفاوت‌هایی دارند. عبری در دوره‌ای از تاریخ به مرگ نزدیک شد، ولی زنده ماند. امروزه بهترین و دست‌اول‌ترین مقالات روز دنیا اول به این زبان چاپ می‌شود؛ همچنین برندگان نوبل اکثراً مقالاتشان را به این زبان ترجمه می‌کنند و در ژورنال‌های مخصوص اورشلیم و دیگر نقاط جهان منتشر می‌کنند.

^۱ بعضی از روستاهای سوریه که نزدیک دمشق‌اند به این زبان صحبت می‌کنند.

در بین زبانهای سامی، سه زبان عبری، عربی و آرامی خیلی به هم نزدیکند و شباهت‌های زیادی از حیث واژگان، دستور زبان، آوا و... بین آنها وجود دارد. اولین بار کار تحقیق تطبیقی بین این سه زبان، در سال ۱۵۳۸ توسط گیوم فوستل انجام شد. کتاب فوستل به زبان لاتین نوشته شده است. دو قرن بعد، جاب لودولف^۱ مسیر بررسی شباهت‌های این سه زبان را ادامه داد. این کار از ۱۷۰۰م به بعد برجسته شد و زبان‌شناسان زیادی در این موضوع کار کردند.

تاریخچه زبان عبری^۲

معروف است که زبان عبری زبان قوم بنی‌اسرائیل بوده است؛ اما قبایل دیگری نیز به این زبان صحبت می‌کردند. می‌توان مراحل تطور زبان عبری را به صورت زیر تقسیم‌بندی نمود:

۱ مرحله‌ی اول (عبری عهد قدیم): این دوره مربوط به سال‌های بین ۱۲۰۰ تا ۲۰۰پم است و خود به دو قسمت قبل از ۵۸۶پم یعنی زمانی که بخت النصر (نبوکد نصر) به یهودیان حمله کرد و آنان را به عنوان اسیر به بابل برد و باعث از رونق افتادن زبان عبری شد و بعد از آن تقسیم می‌شود:

الف) از ۱۲۰۰ تا ۵۸۶پم: در این دوران بنی‌اسرائیل به استقلال سیاسی رسیدند؛ یعنی اگرچه خراج می‌دادند، ولی حاکمشان را خودشان انتخاب می‌نمودند و به زبان عبری قدیم صحبت می‌کردند. در این زمان، زبان عبری خالی از نقطه‌گذاری و علامت بوده است.

ب) از ۵۸۶ تا ۲۰۰پم: در این دوره به علت گسترش زبان آرامی، زبان عبری رو به انقراض رفت و فقط در برخی محافل علما و... استفاده می‌شد. در این دوره بنی‌اسرائیل در مجامع‌شان به زبان عبری صحبت می‌کردند.

۲ مرحله دوم: این دوره خود به دو دوره تقسیم می‌شود:

الف) این دوره به ۲۰۰ تا ۱۰۰پم برمی‌گردد که به زبان عبری، زبان عبری بابلی یا زبان عبری تلمودی می‌گفتند؛ زیرا مهمترین چیزهایی که به این زبان نگارش یافته بود، کتاب تلمود و تفاسیری از عهد قدیم بود.

ب) این دوره از ابتدای قرون و سطی تا سده‌ی ۱۹م است که در این دوره کتب فراوانی در مناطق گوناگون به زبان عبری نوشته شد؛ اما بارزترین این آثار کتاب‌هایی است که در آندلس تحت تأثیر ادبیات عرب

^۱ Job Ludolf (1624-1704)

^۲ دانشنامه‌ی مشهور *جودائیکا* در ذیل مدخل «زبان عبری» تحولات این زبان را در شش مرحله به تفصیل بررسی کرده است: ۱- پیش از کتاب مقدس؛ ۲- کتاب مقدس؛ ۳- ملوهارای بحرالمیت؛ ۴- میشتایی؛ ۵- قرون وسطا؛ ۶- عصر جدید. برای کسب آگاهی‌های بیشتر:

“Hebrew Language,” *Encyclopaedica Judaica*, second edition, vol. 8, pp. 620-683.

نوشته شد. در این دوره زبان عبری پیشرفت بسیاری کرد و تا به جایی رسید که به آن عبری عصر طلایی گفته می‌شد. در این دوره علما و مفسرین و فلاسفه بزرگی از جامعه یهودیان با زبان عبری ظهور کردند.

۳ مرحله سوم: این دوره مربوط به سده‌ی ۱۹م به بعد و زمانی است که روشنفکران یهود با اتکا به زبان عبری توراتی شروع به نشر فنون و اطلاعات علمی نمودند؛ اما عبری توراتی برای این کار کفایت نمی‌کرد، لذا دست به استخدام واژگان از زبان‌های دیگر و به‌ویژه از عربی، انگلیسی و روسی زدند. این دوره شامل تلاش‌های الیزر بن یهودا برای زنده کردن عبری با عنوان عبری مدرن است.

کتاب حاضر جهت آموزش زبان عبری مدرن است که امروزه این نوع عبری در دنیا مورد استفاده است. عبری، باستانی (قدیم) بیشتر جهت فعالیت در رشته‌های الهیات و ادیان ابراهیمی، جهت تحقیق در کتاب مقدس و تفاسیر کتاب مقدس مورد استفاده قرار می‌گیرد.

تاریخ نگارش دستور زبان عبری

تا حدود سده‌ی نهم میلادی / سوم هجری هیچ کتاب دستور نگارشی برای زبان عبری وجود نداشت. اولین فردی که در مورد قواعد زبان عبری کتاب نوشت، سعید بن یساف گائون فیومی بود که در سال ۸۸۲م/ ۲۶۸ق در فیوم مصر زاده شد و بعدها متأثر از زبان‌شناسان عرب شروع به نگارش دستور زبان عبری کرد. فیومی، یکی از دانشمندان یهود بود. او هنگام نوشتن کتاب دستور نگارش زبان عبری، کتاب را که اثر امام نحویون، سیبویه و اولین کتاب قواعد زبان عربی بود، مدنظر داشت.

بعد از فیومی افرادی چون: یهودا بن قریش، مناحیم بن سروق، دوناش بن لبرط، یهودا بن داوود حیوج و ابوالولید مروان (یونا) بن جناح نگارش‌های دیگری در زمینه قواعد زبان عبری داشتند که وجه اشتراک این کتاب‌ها عبارت بود از اینکه اولاً تمامی این کتاب‌ها به زبان عربی نوشته شده بودند. دوماً بر مبنای کتاب سیبویه نگارش شده بودند. این نهضت خدمات شایانی به زبان عبری نمود تا اینکه در قرن ۱۶ میلادی بعضی از مسیحیان و یهودیان شروع به احیای زبان عبری کردند که این اتفاق به‌طور ویژه در ایتالیا رخ داد و سپس تعدادی از مستشرقان دست به تحقیقاتی در این باره زدند.

خط عبری

۱ سینایی بدوی: نظام خط عبری ابتدا سینایی بدوی بوده و احتمالاً آن هم از خط هیروگلیف مصری تأثیر

پذیرفته است؛ خط هیروگلیف یک الفبای صامت بوده و مصوّت نداشته است. این الفبا احتمالاً در سرتاسر سرزمین کنعان گسترش پیدا کرده و بعدها عبری کهن نامیده شده است. ظاهراً تا زمان تبعید یهودیان به بابل توسط بخت‌النصر در اوایل سده‌ی ششم پیش از میلاد استفاده از این خط متداول بوده است؛ اما در اوایل میلاد مسیح خط عبری کهن کاملاً رها شد و نوعی الفبای آرامی که خط مَرَبَع نامیده می‌شد، رایج گشت.

۲ خط مَرَبَع (خط آشوری): این خط هم فاقد مصوّت بود؛ البته اینکه می‌گوییم مصوّت نداشته است، به این معنا نیست که هیچ نمادی برای مصوّت‌ها نداشته است؛ حرف واو به جای مصوّت‌های «ای»، «او» و «اُ» و حرف «یُد» به جای مصوّت‌های «ای» و «اُ» استعمال می‌شدند و همچنین، از حروف «الف» و «هی» نیز برای بیان مصوّت‌ها استفاده می‌شد؛ پس، این خط مصوّت داشت؛ اما سیستم نیکود یا نمادهای مستقلی که بیانگر یک مصوّت باشند به صورت مستقل وجود نداشت.

گروهی از زبان‌شناسان (ما سورتی‌ها)^۱ از سال ۶۰۰م برای تلفظ صحیح کلمات نشانه‌گذاری را ابداع کردند. سیستمی که ما سورتی‌ها ابداع کردند، به شکل الان نبود؛ ولی جد و نیای سیستم نیکودها بود؛ اما با شکلی متفاوت. کار ما سورتی‌ها را خاندان مَرَبَع در حدود سال ۹۰۰م در طبریه ادامه دادند که منجر به ساخت نظام طبری شد. امروزه از همین خط آشوری یا مَرَبَع استفاده می‌شود. بنابراین با توجه به ابداع سیستم نیکودها در زبان عبری، املا یا نگارش زبان عبری به سه صورت می‌باشد که به آن کتو گفته می‌شود:

۱ املاء با استفاده از سیستم نیکودها (کتو منوکاد) که در حال حاضر نیز از این املاء استفاده می‌شود.

۲ استفاده از بعضی حروف به جای نیکودها (کتو ماله): در این نوع نگارش از حروف «او» و «یُد» و یا «الف» و «هی» برای نمایش مصوّت‌ها استفاده می‌شد.

۳ عدم استفاده از نیکود برای مصوّت (کتو خاسغ): هیچ‌گونه نیکود و یا حرف به جای مصوّت‌ها وجود ندارد.

نیکود در زبان عبری شامل چهار دسته مصوّت است:

۱- مصوّت کوتاه؛ ۲- مصوّت مخفف؛ ۳- مصوّت بلند؛ ۴- مصوّت همراه با حرف مصوّت.

الفبای زبان عبری امروزه به دو صورت چاپی و دستخطی نوشته می‌شود که البته در ابتدا این دو نوع نوشتار وجود نداشت.

^۱ ماسورتی‌ها یهودیانی طرفدار سنت هستند که به شدت به زبان عبری علاقه‌مند می‌باشند.